

Els nêts de l'Imperi

Stephen Frears, Peter Greenaway, David Leland o Terry Jones han demostrat amb els seus films que la cinematografia britànica no és molta, sinó que es revifa amb força fins i tot en les més adverses condicions del tatcherisme i la pressió de les multinacionals. ¡Llarga vida al cinema anglès!

Carles Singla

Quan alguns ja l'havien donat per mort o sotmès a una decadència sense sortida possible, en poc temps, el cinema anglès sembla ressorgir amb una vitalitat insospitada. Una sèrie de noms nous, que de cap manera poden formar una generació però que comparteixen una sèrie de trets, són els responsables directes d'aquesta embranzida.

S'ha arribat a parlar d'un nou *free cinema*, però encara que s'alcin veus irades contra el tatcherisme, la situació és molt diferent de la que van filmar directors com John Schlesinger, Tony Richardson o Karel Reisz. L'aventura americana que tots tres van intentar sí que és un tret que els aproxima a alguns dels realitzadors sorgits aquests últims anys.

Hi ha, però, un denominador comú en molts dels noms nous de la cinematografia anglesa, el Channel Four. Aquesta cadena televisiva ha estat el principal patrocinador en els darrers anys dels millors films amb matrícula britànica. En certa manera, significa un relleu posat al dia a l'antiga indústria cinematogràfica anglesa, amb noms tan emblemàtics com la Rank, encara en actiu, o els estudis Ealing, avui propietat de la BBC. A part de la vitalitat televisiva, l'existència a la capital britànica d'estudis amb gran capacitat han facilitat que grans superproduccions americanes es filmin en terres angleses. Això representa el manteniment en actiu d'una infraestructura tècnica que ajuda a uniformitzar en un bon nivell d'acabat els nous films que es produeixen.

Sense dubtar gens, podríem assenyalar tres directors com els més significatius —i populars— en aquest ressorgiment: Stephen Frears, Peter Greenaway i Neil Jordan, qui, encara que irlandès i amb especificitats molt personals, treballa per a la indústria anglesa.

Frears, amb els seus tres últims films, s'ha posat al capdavant d'una línia crítica i contestatària amb el règim tatcherista que actualment viu a

xant a França amb actors americans per adaptar *Les liaisons dangereuses*, una novel·la amb què també treballa Milos Forman.

En la mateixa línia contestatària es podrien situar Terry Jones —membre dels Monty Python—, David Leland —guionista de l'anterior i de *Mona Lisa*— i Alan Clarke. En un altre pla hi hauria Mike

Hodges —*Lunes tormentoso*—, i Derek Jarman, vinculat alhora amb una estètica intel·lectualista.

Dels tres primers hem pogut veure *Servicios muy personales*, *Si estuvieras aquí* i *Rita, Sue y también Bob*. La quotidianitat, una característica essencial en el gust anglès, és comuna als tres títols. Respectivament, les històries giren entorn de la vida en un petit bordell freqüentat per senyors burgesos d'aparença més que respectable, el procés de maduració d'una descarada i adorable adolescent, i la vida de dues amigues en un suburbi i la seva relació amb un home casat. L'humor i la ironia en el retrat social són també trets comuns entre Frears i aquests tres realitzadors.

Peter Greenaway va entrar amb molt bon peu a les llistes d'espectacles barcelonines amb el seu primer llarg comercial, *El contrato del dibujante*.

El film va despertar un interès gairebé unànim entre l'afició cinematogràfica que va haver d'esperar vora tres anys fins que es van estrenar —quasi simultàniament— els seus dos llargs següents: *Zoo* i *El vientre del arquitecto*. Aquí ja no hi va haver cap mena d'unanimitat i es va donar una forta divisió entre els partidaris incondicionals i els detractors acèrrims del cinema intel·lectual, refinat i un punt pretencios de Greenaway. Els festivals de Canes i de Barcelona van presentar el seu últim treball, *Drow-*

Gran Bretanya. *Mi hermosa lavandera* i *Sammy y Rosie se lo montan*, les dues amb la col·laboració del guionista anglo-pakistanès Hanif Kureishi, són garrotades molt fortes contra la moral preconitzada per la *dama de ferro*. No obstant això, el mateix Frears reconeix que les coses han canviat de manera radical en pocs mesos. La verge del puny és invocada cada vegada que un cineasta s'acosta a demanar ajuda a l'administració o qualsevol ens que en depengui, amb un guió hostil sota el braç. El mateix Frears ho ha donat a entendre mar-

ning by numbers, que no sembla destinat a posar d'acord les dues faccions.

Mentre que Greenaway no s'ha mostrat interessat fins ara per la vida quotidiana a l'Anglaterra moderna, Derek Jarman, que comparteix amb ell el gust esteticista, si que ho ha fet i de forma manifestament provocadora a *The last of England* —vista a l'Imagfic i en la inauguració del cinema Aventura al Poble espanyol barceloní—. Jarman, però, no ha tingut facilitats per a estrenar al nostre país i encara fan cua per veure la llum el seu *Caravaggio* —un *biopic* salvatge del pintor renaixentista— i el film abans citat.

Pel que fa a Jordan, després de donar-se a conèixer amb *En compañía de lobos* i de l'èxit esclatant de *Mona Lisa*, que va posar Bob Hoskins en la cursa per l'Oscar i al cor de tots els espectadors, acaba de presentar el seu últim treball. Amb el títol d'*El hotel de los fantasmas*, Jordan ha tornat als seus orígens irlandesos per filmar una comèdia que té un previsible punt de crítica social, amb Peter O'Toole de protagonista. De qualsevol manera, el testimoniatge d'una

realitat com la convivència quotidiana amb l'IRA del seu primer llarg, *Danny boy*, sembla haver desaparegut ja de la trajectòria de Jordan.

El cinema anglès ha provat que els seus productes tenen una bona factura en dos dels últims festivals celebrats a l'estat espanyol. A Sant Sebastià va ser Andrew Grieve amb *On the black hill*, que es va endur, enmig d'una xiulada general, la concha d'or. A Valladolid, en canvi, hi va haver unanimitat entre la crítica, el públic i el jurat a l'hora de concedir el premi a Terence Davies per *Voces distantes*, que podrem veure aviat.

Com Davies, que ha filmat els records de la seva infantesa, tot un seguit de realitzadors dels que han afloirat fa poc semblen molt interessats en el seu passat històric recent. A més de Davies, Leland —*Si estuvieras aquí* transcorre als anys 50— o Jim O'Brien, que va presentar al festival de Barcelona la gens menyspreable *The Dressmaker*, narren històries ambientades entre els anys quaranta i els seixanta.

La fugida als Estats Units, que fins fa poc semblava obligada per als cineastes anglesos —Ridley Scott, Hugh Hudson, Alan Parker...—, l'han intentada també recentment tres directors interessants que han obtingut resultats més aviat decebedors. Marek Kaniévski —*Otro país*— ha adaptat *Menys que zero*, d'Easton Ellis, que aquí s'ha estrenat com *Golpe al sueño americano*. L'irlandès Pat O'Connor —*Un mes en el campo*— ha fracassat estrepitosament amb *Un señorito en Nueva York*, i de Mike Newell —*Bailar con un extraño*— encara no hem pogut veure la seva falla antiarmamentista —amb Gregory Peck— que es podria estrenar com *La voz del silencio*.

Finalment, dependents de la indústria anglesa però amb lligams nord-americans, trobem dos debutants i dos veterans. Els primers són el director de fotografia Chris Menges, amb *Un mundo aparte*, i James Dearden, guionista d'*Atracción fatal*, que ha dirigit *Pascali's Island*. A l'altre extrem, James Ivory, que ha aconseguit un prestigi creixent, i Michael Radford, autor de 1984 i la tot just estrenada *Pasiones en Kenia*. □

«Si estuvieras aquí», de Leland.

